

„Suikersector is nu net in balans“

Suikersector tegen afschaffen quotering

De Europese Commissie stelt voor om de suikerquotering niet vanaf september 2015 af te schaffen, maar een jaar later. Het is nu aan de Europese ministers van landbouw en het Europees Parlement om te beslissen of zij de Commissie daarin volgen. De Nederlandse suikersector is uitdrukkelijk tegen afschaffing van de quotering.

De EU-lidstaten reageren niet enthousiast op voorstel van de Europese Commissie om de afschaffing van de suikerquotering met een jaar te verlengen. Het Europees Parlement is van mening dat de suikersector veel meer tijd nodig heeft om de gevolgen van de afschaffing van de suikerquota in kaart te brengen en zet in op een verlenging van de quotering tot minstens 2020.

En de suikersector zelf? Die is unaniem gekant tegen het voorstel van de Commissie, zowel in Nederland als in de rest van Europa. Ook LTO ziet een totale afschaffing van de quotering niet zitten. Volgens LTO is dat slecht voor Nederland omdat de prijzen zullen dalen wegens de grotere suikerproductie in de EU. De vereniging van Europese suikerbieten-telers (CIBE) vindt het Commissie-voorstel 'totaal ongegrond' en de overgangperiode van één jaar 'sowieso te kort'.

Sector in balans

Ook Gert Sikken, directeur agrarische zaken bij Suiker Unie, sluit zich aan bij deze kritiek. Belangrijkste boodschap is volgens hem dat de suikersector nog maar net een ingrijpende hervorming achter de rug heeft, die pas eind 2011 wordt afgerond. Sikken: „De sector is in balans. De noodzaak om nu te hervormen ontbreekt dan ook. Temeer omdat de huidige suikermarktordening een helder en effectief instrument blijkt om aan de gestelde doelen van het gemeenschappelijk Europees landbouwbeleid te voldoen, zoals voedselzekerheid en stabiliteit. Daarvoor is consistent beleid nodig.“

Volgens Sikken streeft de suikersector naar een gewogen en verantwoorde suikermarktordening waarin de belangen op evenwichtige wijze worden gediend: „In de landbouwhervormingsvoorstellen voor de periode na 2013 heeft EU-landbouwcommissaris Ciolos belangrijke doelstellingen opgesomd zoals voedselzekerheid op lange termijn, levensvatbare gemeenschappen met voldoende werkgelegenheid op het platteland, stabiliteit van de markten, biodiversiteit en duurzame landbouwmethoden. De suikersector onderschrijft deze doelstellingen niet alleen, maar kan daar tevens constructief aan bijdragen dankzij de huidige suikermarktordening. In Nederland en Europa bestaat dan ook, zowel bij de telers als bij de fabrikanten, brede steun voor het behoud van de bestaande suikermarktordening na 2015.“

Tachtig fabrieken gesloten

Sikken wijst erop dat in EU sinds 2006 ruim tachtig fabrieken werden gesloten. Het areaal is met 750.000 hectare gekrompen. Ruim dertigduizend medewerkers zijn afgevloued. Vijf Europese landen zijn helemaal gestopt met de bietenteelt, evenals 140.000 telers. Ook in Nederland heeft een forse efficiëncyslag plaatsgevonden. Royal Cosun nam CSM Suiker BV over. Drie van de vijf Nederlandse suikerfabrieken zijn gesloten.

De Europese Commissie, het Europees Parlement en de Europese Rekenkamer concluderen dat de Europese doelstellingen van de suikermarktordening van 2006 zijn behaald.

Het huidige systeem is WTO-proof, past binnen de plannen van het Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB) en is in lijn met de 'Everything But Arms'-regeling (EBA). Sikken: „Europa is van netto-exporteur een netto-importeur van suiker geworden. De concurrentiepositie van de Europese sector is sterk verbeterd en het huidige systeem is budget-neutraal voor de Europese belastingbetaler.“

Sikken wijst erop dat voedselzekerheid op lange termijn een belangrijk criterium is van het GLB. De huidige Europese suikermarktordening kent een unieke balans tussen eigen productie en import uit vooral de minst ontwikkelde landen. Het gebruik van suiker in Europa bedraagt circa 16,5 miljoen ton, de eigen productie 13 miljoen ton. Om aan de vraag te voldoen importeert de EU jaarlijks 3,5 miljoen ton suiker uit arme landen als Malawi en Mozambique. Deze balans tussen eigen Europese productie en import maakt het mogelijk om de voedselzekerheid te waarborgen, stelt hij.

In Nederland ontlenen ruim drieduizend mensen direct hun bestaan aan de suikerproductie, evenals ongeveer tienduizend bietentelers en hun gezinnen. De suikersector draagt bovendien bij aan de ontwikkeling van leefbare en dynamische agrarische gemeenschappen, ook in regio's waar weinig andere bedrijvigheid is.

Stabiliteit creëren

Een andere belangrijke doelstelling van het GLB is het creëren van stabiliteit op de Euro-►

pese markten. Sikken: „Op grond van de huidige suikermarktordening heeft de Europese Commissie een aantal instrumenten om vraag en aanbod in de Europese markt te sturen. Zo kan zij bij dreigende tekorten of overschotten op deze markt de quota tijdelijk verhogen dan wel verlagen of extra importen toestaan. Liberalisatie van de markt kan leiden tot grote prijschommelingen. De wereldmarkt voor suiker is een van de meest volatiele markten van alle commodities. Juist door vraag en aanbod op elkaar af te stemmen, wordt in Europa stabiliteit gecreëerd. Een sterk GLB met bijbehorende suikermarktordening draagt niet alleen bij aan een stabiele markt. Het is ook in het belang van alle stakeholders, consumenten en verwerkende industrie, boeren, producenten en de MOL- en ACP-landen.“ (Minst ontwikkelde landen buiten de EU en voormalige koloniën, red.)

De suikersector kenmerkt zich als duurzaam,

zowel in teelt als productie. Duurzaamheid is ook een doelstelling van het GLB. De opbrengsten van de Europese bietenteelt zijn de laatste jaren sterk gestegen en kunnen nog verder omhoog. De milieubelasting is zeer laag. Eigen productie, dicht bij de consument, maakt het sluiten van kringlopen mogelijk en verlaagt de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen. Met de productie van groene elektriciteit en groen gas uit biogas maakt Suiker Unie tevens deel uit van de nieuwe 'biobased economy'.

Volgens Sikken kan de suikermarkt wel enkele verbeteringen gebruiken: „Zo blijft volumemanagement noodzakelijk. Suiker is het enige product in Europa dat een goede balans kent tussen eigen Europese productie en import. De Europese Commissie wil de import vooral laten invullen door de MOL-landen. Die hebben alleen kans op de Europese markt als er ruimte is voor importen en als de import uit

andere landen beperkt wordt. Een volumemanagement-regeling is dan ook noodzakelijk om deze balans te behouden. Het quotasysteem heeft zich immers bewezen als een goed functionerend instrument.“

Naast de al bestaande toezeggingen op grond van de EBA-regeling en de WTO-afspraken, moet de Europese Commissie geen additionele toezeggingen doen voor extra suikerimporten via bilaterale akkoorden, meent Sikken. Omdat deze extra importen zouden leiden tot minder suikerproductie uit bieten in Europa. De exportmogelijkheden voor suiker buiten de EU zijn volgens Sikken te beperkt: „Exportmogelijkheden versterken de markt oriëntatie, zeker in tijden van suiker tekorten en hoge wereldmarktprijzen.“ Omdat de sector opereert in een zeer competitief speelveld, vindt Sikken het belangrijk dat alle bietentelers en suikerproducenten in Europa gelijk behandeld worden. ■

„Slecht voor Nederland“

Ook Jakob Bartelds, lid van LTO-vakgroep akkerbouw en goed ingevoerd in het suiker-dossier, staat niet te springen om de suikerquotering af te schaffen: „Totale afschaffing van quotering zal voor Nederland slecht zijn. De prijzen zullen dalen vanwege de grotere productie in de EU. Ook derde landen hebben geen baat bij lage EU-suikerprijzen. Het zou natuurlijk al te zot zijn om een door de boeren en de industrie betaalde sanering zo kort na de invoer om zeep te helpen.“ Toch is Bartelds optimistisch: „In het algemeen verwachten de Nederlandse bietentelers een goede toekomst. De teeltomstandigheden zijn in Nederland zeer goed. Verder is de industrie in Nederland vergeoptimaliseerd en hebben we een voldoende lange campagne. Eigenlijk is er slechts één minpuntje. Dat zijn de lange transportafstanden. In perioden

met hoge wereldmarktprijzen heeft de coöperatie Cosun bewezen de afgelopen jaren top bietenprijzen te kunnen betalen. Hoe het gaat met lage wereldmarktprijzen en wellicht grote druk uit de EBA/MOL-landen om suiker te leveren in de EU, hebben we nog niet ervaren, maar is wel een punt van zorg. Dat is ook de reden dat er een lobby is om de invoer uit EBA/MOL te quoteren. Hierdoor wordt Europa niet overspoeld met suiker bij lage prijzen, voor een prijs dus waar deze landen ook niets aan hebben. Bij een beperkte invoer zou de EU-prijs op de been kunnen blijven, waardoor de minst ontwikkelde landen ook geld kunnen verdienen.“ Toch zijn er EU-landen die de suikerhervorming achteraf bekritisieren. Bartelds: „Ik denk dat het geen foutieve beslissing is geweest om te hervormen. De poging om de teelt

te laten plaatsvinden in regio's waar het lonend kan, is een goede beslissing geweest. Anders zou het wellicht gebeurd zijn via een koude sanering. De hoge suikerprijzen zijn geen gevolg van krapte in EU maar van de totale krapte op de wereldmarkt, waardoor de prijzen daar stegen en het niet lonend is suiker te exporteren naar de EU. Een aanpassing die inhoudt dat surplussuiker in tijden van tekorten gebruikt mag worden, zou een deel van het EU-tekort oplossen.“ Volgens Bartelds hebben de critici wel een punt: „De EU heeft bij het afsluiten van handelsovereenkomsten met derde landen haar eigen landbouw als wisselgeld gebruikt. Om Europese producten te kunnen exporteren naar deze landen, heeft Europa concessies gedaan ten koste van de eigen landbouw.“